

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84—
za pol leta . K 42—
za četrt leta . K 21—
za 1 mesec . K 7—
Za Ljubljano mesečno 7 K
Za inozemstvo mesečno 12 K—
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štev. 50

Prihod Hrvatov v Maribor.

Maribor, 29. julija. Včeraj so prišli na orlovski tabor v Maribor prvi udeleženci iz Slovenije, Hrvatske, Slavonije, Bačke, Banata, Bosne, Hercegovine in Dalmacije. Ob pol 10. zvečer je prišel poseben vlak iz Zagreba na mariborski kolodvor. Med njimi je tudi križevački škof dr. Dionizij Njaradi. Na peronu je pričakovalo goste mnogobrojno občinstvo, ki je med zvoki železničarske godbe hrvatske goste navdušeno pozdravljalo. Pred kolodvorom jih je pozdravil dr. Juvan, ki mu je odgovoril

podpredsednik kat. dijaške lige Kolarek, povdarjajoč važnost trenutka, ko se združijo na skrajni severni točki Jugoslavije Hrvatje in Slovenci v bratskem objemu, da si v bodočih dneh osnujejo skupen program za kulturno in gospodarsko delo med ujedinenim narodom. V Maribor so dospeli tudi že zastopnik češkoslovaške orlovske organizacije Kulanský in zastopnik belgrajskih dijakov. Danes popoldne pridejo Orli-tekmovalci.

Podraženje premoga in konferenca pri deželni vladi.

Ljubljana, 29. julija. Včeraj se je vršila anketa, ki so se je udeležili 3 zastopniki trboveljske družbe, predsednik dr. J. Brejc, poverjenika Sernece in Gosar, zastopnik Zveze industrijalcev, zastopniki železnice itd. Dr. Maks od trboveljske družbe je dokazoval pasiva, ki jih trpi premogokopna družba ter konstatiral, da hoče družba meščanski dobiček porabiti edino v svrhu investicije; porabila bo v to svrhu 43 milijonov. Brezdvomno je, da se mora produkcija povzdigniti. Isto stališče se je zastopalo meseca februarja in mu takrat nihče ni nasprotoval; razlika je zdaj le

vsota, ki se ima porabiti za investicijo. Šlo se je v ostalem za nacionalizacijo družbe, kar tvori glavno vprašanje. Družba mora prenesti svoj sedež iz Dunaja v Ljubljano. Še za časa Kristanovega delovanja kot poverjenika za javna dela se je dala vloga, da se knjigovodstvo prenese v Ljubljano. Gospod Kristan je dal vlogo takrat ad acta. Družba je nameravala izdati zdaj novih akcij 120.000, od katerih bi dobila Jugoslavija samo 20.000. Poverjenik Sernece je dosegel, da se akcije ne izdajo, preden se ne doseže sporazum glede preelitve.

Pred koncem vladne krize.

Spodtika nad žensko volilno pravico v Sloveniji.

Pogajanja za sestavo nove vlade ugodno potekajo. Glede člena 15. se je dosegel sporazum tako, da bo pasivna volilna pravica ukinjena vsem uradnikom, razen ministrom in profesorjem na pravnih fakultetah naših vseučilišč. Zakaj neki se je radi tega člena napravila kriza, ako jemlje sporazum pasivno volilno pravico še tistim ostalim uradnikom, ki so po vladnem načrtu imeli volilno pravico? Glede izvoza so se radikalci uklonili demokratom toliko, da bo izvoz koruze svoboden, izvoz pšenice pa radi obveznosti napram Češkoslovaški, Grški in Avstriji omejen na kontingente. Glede pokrajinskih vlad je sporazum v glavnem dosežen. V Bosni dobe demokratje poverjenišvo za notranje posle in prosveto. V Sloveniji ostane dosedanj predstnik dr. Brejc, poverjenišvo za notranje posle bi dobil nevtralen uradnik, demokratje pa bi

dobili pravosodje in gerenta za socialno politiko. Tudi glede agrarne reforme se je v glavnem dosegel sporazum med Protičem in Krizmanom. Vlada dr. Vesniča se bo reaktivirala. Sporazuma je še treba glede volitve predsednika parlamenta; parlamentarna zajednica stoji na stališču, naj to vprašanje reši parlament sam z glasovanjem. Izjasnjeno še tudi ni vprašanje poverjenišva za prosveto v Zagrebu, ki je zahtevalo demokratje, dočim podpirajo radikalci Narodni klub, ki hoče ohraniti na tem mestu dosedanjega poverjenika dr. Bazalo. Najčudnejša je pa zalteva demokratov po reviziji že uveljavljenega občinskega reda za Slovenijo glede ženske volilne pravice. To vprašanje je za nas definitivno rešeno in bi bila vsaka revizija korak nazaj v nazadnjaštvo.

Poljska in Rusija.

Poljsko vrhovno poveljstvo je sprejelo predloge boljševiškega poveljstva glede potovanja poljskih parlamentarjev. Boljševiška armada je v tem izsilila prehod čez Nemen in izvojevala novo zmago ob Styru. Njemen in izvojevala novo zmago ob Styru. — Sovjetska vlada je izjavila v Londonu, da sprejme angleški predlog, da se skliče v London konferenca za poravnavo rusko-poljskega spora; na konferenci naj bi sodelovale tudi velesile. Vse to pa le pod pogojem, da Anglija ukaže generalu Wranglu, ki prodira v južni Rusiji, da položi orožje. — Kakor poročajo nemški listi, skuša Francija na prikrit način prevažati skozi Nemčijo rožje in vojaštvo za Poljsko. Nemško delavstvo in tudi drugo prebivalstvo napoveduje in že tudi izvaja najostrejši odpor. V Marburgu o. L. so ustavili vlak, ki

je vozil puške, v Gdanskem pa delavstvo noče raztovoriti ladij z angleškim orožjem. Nemčiji ponujajo za sodelovanje proti Rusiji — Poznanj. — Ogrsko ponudbo, da pošlje Poljski na pomoč svoje čete, je Anglija odklonila z utemeljitvijo, da bi hotela Ogrska na ta način doseči revizijo mirovne pogodbe. — V Varšavi se je sestavila nova vlada pod imenom »obrambena ministristva«; predsednik je Witos od ljudske stranke, njegov namestnik brez listnice pa socialist Daszynski. Zastopane so tudi vse druge stranke. V svojem programu pravi vlada, da hoče do skrajnosti braniti meje in neodvisnost republike, da je pa pripravljena za pravičen, trajen in demokratičen mir.

HAJDUŠTVO NA OGRSKEM.

LDU Budimpešta, 28. julija. (DKU) Včeraj je v kavarno »Klub« na Leopoldringu vdrla okoli 10 mož in napadlo goste. Ravatelj madžarske hranilnice Verbely je bil zaboden in je takoj umrl. Odvetnika Varsanija so ubili z udarcem na glavo, zasebnega uradnika Kramerja pa so hudo ranili na glavi. Redarstvo je uvedlo preiskavo, da se dožene, kdo so morilci. Ministrski predsednik Teleki je izjavil deputaciji zveze budimpeštanskih hranilnic in bank, da vidi bližajoči se trenutek, ko bo treba delati red z dejanji, nikar pa z izjavami. Kot protirevolucionar je navajen nastopati z vso energijo.

Podraženje premoga.

Trboveljska premogokopna družba je premog zopet in sicer znatno podražila, tako da so se tudi tu izenačile cene s cenami premoga v ostalih pokrajinah naše države. Po podatkih poverjenika za javna dela stane premog trboveljske kvalitete na Hrvatskem 7000 K (vagon), slabši 5000 K, v Bosni 4000 do 4500 K, v Srbiji pa še več. Vsled zvišanih cen bo stal vagon industrijskega premoga v Sloveniji 4950 K. S temi cenami se bližamo tudi pri premogu cenam na svetovnem trgu. Tako stane v Nemški Avstriji slabi lignit premog 7000 do 8000 K (v naše krone preračunjeno), na Češkem boljši črni premog 16 do 18.000 K, slabši 7 do 8000 K, v Šleziji 18 do 20.000 K.

Trboveljska družba opravičuje to zopetno povišanje cen premoga z zvišanjem obratnih sredstev in s 100 milijonskimi investicijami v Rajhenburgu, Hudijami in drugih dosedanjih obratih, dočim je prejšnja povišanja opravičevala z dviganjem delavskih in uradniških plač. Družba je dobila dovoljenje za to povišanje od poverjenišva za javna dela, ki je privolilo v te cene iz razlogov:

1. Slovenija ne razpolaga sama s svojim premogom, ampak ministrstvo za šume in rude, in dobiva industrija v Sloveniji le polovico premoga, kar ga rabi za svoj obrat. Obstoji pa nevarnost, da bi se določeni kontingent oddaje še zvišal, ker imajo sladkorne tovarne v Jugoslaviji letos dovolj sladkorne repe, nimajo pa še premoga, ki ga rabijo 120.000 ton. Zato je nujna potreba, da se produkcija premoga dvigne, kar se omogoči z novimi investicijami.

2. Če se produkcija premoga dvigne tako, da ga bo dovolj za lastne potrebe v državi, se bo mogla produkcija premoga zopet poceniti.

Drži pa zagovor trboveljske družbe, da so se obratna sredstva tako podražila, da zahtevajo ne glede na nameravane investicije tako visoko dvignjen cen? Tega ni mogoče kontrolirati, ker sta bila dosedaj sedež in knjigovodstvo družbe na — Dunaju. Šele sedanj poverjenik je stavil zahtevo, da se premestita v našo državo in je družba v to privolila. Knjigovodstvo se bo naknadno kontroliralo in šele tedaj bo mogoče presoditi, ali drži zagovor družbe. Da so za povzdigo produkcije potrebne nove investicije, priznavamo, nikakor pa ne moremo odobravati, da hoče družba investicije izvršiti na stroške konsumentov. Družba naj bi si bila najela v ta namen amortizacijsko posojilo, za katero bi mogla vlada garantirati, pri tem pa bi si mogla vlada tudi zasigurati svoj upliv na prodajo premoga za vse slučaje. Seveda je kapitalistični družbi enostavneje in dobičkanosneje, ako zvali investicijske stroške kratkomalo na konsumente.

Poverjenišvo za javna dela po svoji kompetenci v resnici ne more diktirati cen, ampak nanje le indirektno vplivati, ker je v veljavi še vedno svobodna trgovina. Toda centralna vlada ima to moč in njena dolžnost je, da ne pusti izkoriščati konsumentov od kapitalističnih družb. Vsekako se tudi tu kaže pogreška, da ima pokrajinska vlada tako malo kompetenco, da more le s protikoncesijami doseči svoje zahteve, kar bi sicer dosegla lahko s pravičnim diktatom. Zato so zgražanja demokratov nad zvišanjem cen neodkritosrčna in hinavska. Demokratje ne morejo nobene priložnosti opustiti, da ne bi se zavzemali za najširši centralizem in vsak naš pojav za upravno avtonomijo razglašajo v Belgradu za separatizem in protidržavne težnje. Tu se maščuje tudi svobodna trgovina, za katero se je zavzemala vedno demokratska stranka. Ko se pa pokažejo posledice svobodne trgovine, katera veže roke pokrajinski vlad, pa hinavsko zavijajo oči, javkajo in krivijo samo pokrajinsko vlado, ako ni demokratsko-strankarske barve.

Mi s socialnega stališča danes vsako dviganje cen, tudi premoga, najostreje obsojamo, ker je ponavadi samo plod špekulacij. Toda vpitje demokratskega časopisa je neiskreno, ker jim gre samo za kapitalistične odjemalce premoga. O premogu

po znižanih cenah za siromašne sloje popolnoma molčijo! Poverjenik za javna dela je izposloval od trboveljske družbe 1000 vagonov po nižji ceni za revnejše sloje, priznava pa, da je to premalo in da je treba tozadevno skušati dogovor s trboveljsko družbo izpopolniti. Mi bi samo radi vedeli, kakšna bo ta znižana cena za revnejše sloje, da moremo v tem oziru izreči končno besedo. Vsekako je treba pa najti poti, da se izkoriščanje konsumentov po trboveljski družbi onemogoči. Upamo, da bo v tem oziru potrebno ukrenila konferenca, na katero je včeraj povabila deželna vlada zastopnike raznih interesentov.

Na ljubljanskem trgu.

Draginja na trgu ne pojenja in priznajo sami, da se merodajni faktorji prav malo za to brigajo.

Tržni komisariat pri najboljši volji svojih organov ni dosegel do danes uspehov in čuditi se moramo le, ako pogledamo malo trg, kako je možno, da je v Ljubljani sadje in zelenjava dražja, nego v Zagrebu, katero mesto vendar slovi vsled draginje. Gotovo je tudi, da je pri nas sadje dvakrat dražje nego v Mariboru.

Čuditi se moramo dejstvu, da tržno nadzorstvo sploh nima zmisla za zdravje prebivalstva, ker prepušča le vesti branjcev, kaj vse sme prodajati na trgu! Oglejmo si hruške in jabolka! Vse zeleno, nezrelo, nevžitno! Vse to sadje spada še na drevo za dobrih 14 dni ali pa v slamo, ne pa v želedec! Oglejte si malce, kako se ravna s pokvarjenim sadjem! Limone, zelene od gnilobe, hruške, v treh četrtinah gnil, in drugo popolnoma pokvarjeno, neužitno sadje se zbira v posebnih kosarjah in gotovo mislite, da vržejo v Ljubljano. A kaj še! To se prodaja javno, pod nadzorstvom tržnih stražnikov po komaj dostopnih cenah. Večinoma kupujejo pokvarjeno sadje otroci in jedo ta strup. Neumljivo je, zakaj ne poseže tukaj vmes tržni komisariat, zakaj ne zdravstveni odsek? Saj je vendar znano, da imamo v mestu toliko slučajev griže.

Mogoče pa je to tudi dobra rešitev stanovanjskega vprašanja, ker ako pomrje primeren odstotek prebivalstva, bo morda zadostovalo število sedanjih stanovanj in hvala Bogu s tem bo tudi konec odlozega prepiranja radi stanovanjskih naredb. Vprašamo pa tudi deželno vlado, sebojno zdravstveni odsek, ali ne ve, da je nadzortvena oblast v sanitarnih zadevah? Ali ni njegova dolžnost zahtevati energično od magistrata, da vendar enkrat postopa, da prepreči kuženje ljudstva in sebojno naše mladine z gnilih in nezrelih sadjem?

Tržni organi se prav nič ne pobrajajo za to, da bi znižali cene. Vsakdo prodaja po poljubni ceni, in kdor ni ali milijonar ali verižnik, naj ne je! Znano je, da so marelice v Mariboru po 6 kron kg, v Zagrebu po 10, a v Ljubljani se prodajajo milostno po 16 kron kg. Hruške in jabolka so v Mariboru po 3 do 4 krone kg, v beli Ljubljani pa, v centrali dežele trga sadja, po 6 do 8 kron.

Ali so temu krivi kmetje? Ne! Kmet bi prodal tudi po 3 krone (in tudi prodaja), a prekupec navija cene in kmet prodaja drago, ker to želijo prekupci.

Čitali smo o raznih obsodbah ljudi radi veriženja in navijanja cen. Do sedaj pa niti o enem slučaju, da bi bil kaznovan prekupec s sadjem. Ali bi nam mogli razjasniti tržni organi in verižniški urad, zakaj to? Prepričani smo, da bi ta urad kaznoval, a najbrže — ni ovadbe, ker se za to ne pobigajo merodajni faktorji. Čas bi bil, da se napravi red, in ako ga ne zna, neče ali ne more napraviti magistrat s svojimi komodnimi organi, na; bi vzela to v roke vlada!

ŽIGOSANJE VSEH AVSTRIJSKIH BANKOVCEV.

LDU Dunaj, 28. julija. (DKU) Staatskorespondenz« poroča: Ker stopi v veljavo mirovna pogodba, ki predvideva žigosanje vse v Avstriji kroječih bankovcev v dveh mesecih, se v kratkem vzamejo enokronski in dvokronski komadi iz prometa. Rok za oddajo se še naznani.

ITALIJA IN ST. GERMAINSKA POGODBA.

LDU Rim, 28. julija. (DKU-Stefani) Zbornica je sprejela izvedbeni dekret za mirovno pogodbo saint-germainsko.

DIKTAT ŽITNIH CEN NA OGRSKEM.

LDU Budimpešta, 28. julija. (DKU-MKU) Vladna naredba določa ceno za žito, ki se mora oddati za javno preskrbo, in sicer za pšenico po 500 K, za rž in ječmen pa po 400 K za metrski stot. Naredba določa enotnost uteži in zmesi žitnih vrst ter odreja, da more minister za prehrano sporazumno s finančnim ministrom znižati cene, ako bi na žitnih trgih vsled izboljšanja valute ali iz drugih vzrokov nastala bistvena izprememba v ugodnem zmislu.

KOMPETENCA MADŽARSKEGA DRŽAVNEGA UPRAVNIKA.

LDU Budimpešta, 28. julija. (DKU-MKU) Danes po pravosodnem ministru v narodni skupščini predložena predloga glede premembe zakonskega člena o obnovi ustave in provizorne ureditve izvajanja državne oblasti veli, da kraljevi oblasti pripadajoča pravica odgoditve ali zaključitve seziže in razpusta državnega zbora pristaja tudi državnemu upravniku z omejitvijo, da mora v razpustnem dekretu odrediti, da se ima narodna skupščina iznova sestati tri mesece po razpustu. Nadalje se sprejme nova določba, po kateri more državni upravnik spričo nujne vojne nevarnosti z odgovornostjo vlade in s privoljenjem narodne skupščine odrediti uporabo armade zunaj deželnih meja. Državni upravnik ima tudi pravico splošne amnestije z gotovimi zakonskimi omejitvami.

SOCIALIZACIJA PREMGOVNIKOV V NEMČIJI ODKLONJENA.

LDU Berlin, 28. julija. (DKU-Wolff) Državni zbor je odklonil predlog nacionalcev, ki izražajo obžalovanje zaradi podpisane. Predlog večinskih strank, ki odobrava vzoke vlade za njeno postopanje v Špaji, je bil sprejet proti glasovom nemških nacionalcev in neodvisnih. Odklonjen je bil predlog neodvisnih, da se takoj socializirajo premogovniki, in sicer proti glasovom obeh socialističnih strank.

NAČRT POLJSKO-ČESKOSLOVAŠKE POGODBE.

LDU Pariz, 28. julija. (DunKU) Poslanski svet je na zadnji seji pred počitnicami razpravljal o tešinskem vprašanju. Dovolil je tudi načrt pogodbe med Poljsko in Čehoslovaško.

ČEŠKO-AVSTRIJSKA POGAJANJA.

LDU Praga, 28. julija. (DunKU) Danes so se uvedla avstrijsko-češka pogajanja o izdaji depozitov in nostrifikacij, kakor tudi izplačanju starih dolgov.

PEKING OBKOLJEN.

LDU Amsterdam, 28. julija. (DunKU) Kakor poročajo »Times« iz Pekinga, se od vzhoda neprestano sliši streljanje iz topov in strojnic. Domneva se, da so se poražene čete v okolici mesta razkropile in da jih zasledujejo Mukdenci. Peking je popolnoma obkrojen. Zmagoviti generali odklanjajo vsako pogajanje.

Politične novice.

Nov svetovni položaj in Jugoslavija. »Nar. Politika« priobčuje uvodnik, v katerem se peča z novim svetovnim položajem, ki je nastal z zmagovitim nastopom Rusije. Zapadnemu imperializmu se izpodmikajo tla in tu bi rad zopet poslal po kostanj v ogenj tudi Jugoslavijo, ki naj bi pomagala Rumuniji, s tem pa ententi. Tu morajo biti naši državni zelo previdni — piše list —, da se ne vržemo v pu-stolovstva, kakor je to storila Poljska. Razmere na Balkanu še niso urejene. Pod italijanskim jarmom ječi na stotisoče naših bratov. Iste velesile, ki sedaj gonijo našo državo v ogenj za njihove interese, so podpisale londonski pakt in ga še danes vzdržujejo, te velesile trpe okupacijo Reke in mirno gledajo, kako Lahji koljejo in požigajo med našim ljudstvom v zasedenih krajih. Italija sama pa samo preži na ugoden trenutek, da bi mogla naši državi skočiti za vrat. To na eni strani. Na drugi strani pa to: Rusija stopa na plan kot nov činitelj. Ona po vsej priliki ne bo priznala stanja, ki je nastalo z londonskim dogovorom, ne raznih konferenc v San Remu in Spai. Vse to se bo moralo podvreči temeljiti reviziji. Jugoslaviji mora biti glavna skrb, da se ne prizna london. pakt. »Zato« — zaključuje list — »naša država nima interesa, da stopi v službo imperialističnega Zapada, marveč da gre svojim lastnim potrebam, ki ji ga narekuje sedaj novi svetovni položaj.«

Socialnodemokratski shod v Trzinu. V nedeljo je bil shod socialistov pri Toncu. Došlo je kakih 100 oseb čevljarjev. Največ jih je bilo iz trziške okolice, zlasti iz Kovorja. Govoril je dr. Lončar iz Ljubljane, ki je obsodil vse socialistične stranke in menil, da je treba napraviti novo rdečo stranko. S tem bo nastala še večja zmeda v razrednih socialističnih vrstah. Zavedno delavstvo je našlo pot v svojo pravo organizacijo in ta je jugoslovanska strokovna, ki ima srce za delavca in se povsod zanj zavzema.

Kislo grozdje. Minister na razpoloženju in bivši poverjenik Kristan hudo občuti, da se druge stranke pogajajo za razdelitev portfeljev, ki jih on tako ljubi, pa sedaj ne more priti v poštev; miče ga, pa stranka mu ne pusti, ker je bilo njegovo ministrovanje za stranko porazno. Zato »daje svoji nevolji duška s prostaško frazo v »Napreju«: Zanima nas predvsem to, da se naši klerikalci krčevito drže svojih komanderskih sedežev pri vladi in ne dajo liberalcem nobenega iz svojih rok — znamenje, da jim je v vladi gorko gnezdo! — Vidi se, da g. Kristan ne zna razločevati med zahtevami strank in osebnimi ambicijami, ki so mu očitno prva stvar. Kristan pač sodi druge po samem sebi! Zato tudi borbo »klerikalcev« proti svobodni izvozniki korupciji pojmuje in razlaga kot obžalovanje, da bodo sami lileralni bankirji izvažali velikansko žetev v Vojvodini. Ptič se pozna po perju, kaj ne da, g. Kristan?

»Naprejeva« taktika. Kadar spravimo socialiste v zadrego, si zna »Napreje« hitro pomagati. Vsakokrat tedaj poroča svojim bralcem, da se je »Večerni list« — zlagal. Silno komodno stališče! Ko so bili socialisti v objemu s komunisti, je bilo vse lepo in prav, kar so delali in govorili komunisti. Sedaj pa, ko so si v laseh, piše »Napreje«, da komunisti po shodih lažejo kakor »Včerni list«. Prepričani smo, da se bo moral »Napreje« še mnogokrat zateči k zadnjemu sredstvu, vrednemu njegovega resnicoljubja, k izgovoru, da vsi ti isti lažejo, ki odkrivajo socialistične grehe.

Komunist Fabjančič in »Napreje«. Na zadnjem trboveljskem komunističnem shodu je govoril med drugimi tudi komunist Fabjančič. »Napreje« prinaša sedaj sledečo Fabjančičevo fotografijo: »Dosedaj smo že vedeli, da si je dal pred dobrim letom plačati v Parizu 5000 švic. frankov (po takratnem kursu 150.000 kron) za to, da je namazal tri pole papirja. To je bilo takrat, ko se je prepiral malo popreje v Ženevi z raznimi levičarskimi socialisti, češ, da je gospod Korošec, sedanjí minister železnice veliko boljši socialist in bolj revolucionaren, kakor Ljening ali Trocki. Je pač tako: ta gospod menda služi vsakomur, kdor ga plača. Ko so ga plačali nacionalisti, je bil srbski prostovoljec, pisal in agitiral je za nacionaliste, bil proti komunistom, sedaj pa, ko uživa komunistični kruh, pa vpije, živel Ljening in Trocki, — katere je še pred enim letom psoval in preklinjal. No, ta možakar je pa tudi užival Kerenskijsve novce, in kdo ve, čigave novce uživa sedaj. Ta študentovska duša se je upala na zborovanju blatiti naše leta in leta stanovitne značajne sodruge, ki so vedno ostali v vseh bojih delavstvu zvesti, tudi takrat, ko se ni nikdo brigal zanje, ko so bili še čisto navadni sužnji nekdanjega ravnatelja Terpolitza in raznih drugih takih tiranov.« Dokler Fabjančič ni nastopal proti socialistom, v očeh »Napreje« ni bil taka prodana duša, ampak značajan sodrug; še-le sedaj je prinesel »Napreje« njegovo fotografijo, ko se je Fabjančič končno oddvojil od svojih prvotnih sodrugov.

Zagrebski občinski svet je imel 27. t. m. sejo, katere so se polnoštevilno vdeležili odborniki iz prvotnih in dopolnilnih volitev. Wilder in dr. Juriša sta se izjavila proti verifikaciji novih mandatov, zahtevala razpust celokupnega občinskega zastopa in razpis novih volitev. Po vi-harni razpravi so se zedinili za to, da se novi odborniki potrdijo. Potem so sklenili, da se v posebni seji razpravlja o razveljavitvi frankovskih mandatov, ker se njih nositelji niso udeležili seje in se tudi niso opravičili. Nato se je seja zaključila.

Izjave kardinala Csernocha. Ogrski primas kardinal Csernoch se je nedavno vrnil iz Rima ter podal o svojih rimskih političnih vtisih časnikarjem nekaj izjav. Rekel je, da so Italijani Ogrom prijazni in da celo v vojni niso bili njihovi sovražniki. Nemško-ogrski kolegi in nemški jezuiti so v Rimu zopet v polnem delu. Prijaznost nasproti Nemcem čimdalje bolj raste.

Kako potuje Bela Kun. Kakor poročajo nemški in avstrijski listi, so dobri prijatelji in zaščitniki Bele Kuna — avstrijski socialisti skrbeli za to, da se vozi Bela Kun s svojim ženskim in moškim spremstvom v desetih vagonih I. in II. razreda. Zadnjič se je pa »Arbeiterzeitung« pritoževala nad romarskimi vlaki domačega prebivalstva, češ da se troši premož.

Nemški državni zbor. V nemškem državnem zboru je 26. t. m. poročal državni kancelar Fehrenbach o pogajanjih v Spai. Rekel je, da so ta pogajanja nosila značaj ultimativnega diktata. V vprašanju razorožitve in premoga je Nemčija varovala svoje stališče. — Zunanji minister dr. Simons je govoril o nemškem stališču v rusko-poljskem sporu. Rekel je, da je Nemčija priznala sovjetsko vlado že za časa brestlitovskega miru. V sovjetski republiki ne vidi nič slabega; v marsičem more biti v vzgled. Nikakor pa ne bo Nemčija poslušala nasveta, da bi se vrgla v naročje Rusiji in se tako rešila versailleskih obvez. Nemčija ima dovolj ene tridesetletne vojne. Ako bo Poljska hotela igrati vlogo našipa med Nemčijo in Rusijo, jo čaka zelo nesrečna bodočnost; nasprotno pa ima zelo lepo nalogo, da služi obema državam kot most. Nemčija proti Poljski nima ničesar.

Dnevne novice.

Občni zbor konsumnega društva v Trzinu je bil v nedeljo 25. t. m. Na zbor sta došla gg. Kocmur in Marinčec iz Ljubljane. Udeležba je bila obilna. — Za odbornike so bili izvoljeni: K. Pirc, M. Slapar, Iv. Majeršič in M. Pogačar. — Konsumno društvo se lepo razvija in ima mnogo članov.

Umrli je v Trzinu veletovarnar Karol Mally. Bil je lastnik čevljarске in strojar-ske tovarne. Dolgo let je županoval trgu. Dasi domačin je vodil županstvo popolnoma v nemškem duhu. Bolehal je več kot leto dni. Ž njim lega v grob eden najstarejih tržanov. Naj počiva v miru!

Atentat koroških nemškutarjev na vlak. V nedeljo zvečer se je vrnilo 200 Slovencev s shoda v Velikovcu. Med vožnjo je bil na vlak poskušen atentat pri Grabštajnu, kjer je bila na najopasnejšem mestu, ob prepadu v Dravo, položena na tir lesena ovira. Strojvodja je nakano pravčasno opazil in vlak ustavil. V Labudu so aretirali pet oseb, ki jih bodo prepeljali pred sodišče v Slov. gradcu. Ena teh oseb je baje krivdo že priznala, druga je pobegnila v Avstrijo.

Avstrijskim uradnicam dovoljen zakon. Avstrijska narodna skupščina je sprejela predlog, da se odpravijo vse omejitve glede ženitve državnih uradnic. Uradnice, ki so se bile v zadnjem času radi ženitve odpustile iz stalne službe, se pod gotovimi pogoji reaktivirajo.

Toča. Po avstrijskih deželah letos pogubonosno bije toča. S Štajerskega in Spodnje Avstrije poročajo iz mnogih krajev, da je toča uničila ne samo pridelke na polju in v vinogradih, ampak celo strehe in okna hiš. Toča je bila ponekod težka do enčetrtil kilograma.

Obveznost telovadbe na nemških vseučiliščih. Nemški študenti so te dni zborovali v Göttingenu. Med drugim so sprejeli sklep, da se noben dijak ne sme pripustiti k državnemu ali akademskemu izpitu, ako nima izpričevala o dvehletnih športnih vežbah.

Ukradeno krilo. Šivilja Katarina Brešič iz Godešič se je v dveh razpravah zagovarjala, ker je bila obtožena, da je ukradla Mariji Gorišičevi krilo, katero je spoznala Gorišičeva za svoje na postaji v Medvodah. Brešičeva se je zelo temperamentno zagovarjala: »Naj me h... z mesta vzame, če sem krilo vzela!« je klicala. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo Brešičevo na dva meseca težke ječe.

Stavka v dunajski elektrarni. LDU Dunaj, 28. julija. (ČTU) Davi je izbruhnila v mestni elektrarni stavka. Cestna železnica ves dan ni vozila. Proti večeru se je med obično in stavkajočimi dosegel sporazum glede povišanja meze za 15%. Nato je bila stavka končana.

Ženski naval v srednje šole. Na dunajskih srednjih šolah je število dečkov nasproti minolemu šolskemu letu padlo za 602 ali za 7,1%, število deklic pa naraslo za 1402 ali 97,4%. Kaj bodo počeli Dunajčani s toliko armado uradnic in učiteljic, ko že sedaj ne vedo, kam s svojimi duševnimi delavci?

Nevaren tat je Franc Vilfan. Med drugim je bil zaradi tatvine obsojen v Ljubljani leta 1915 na 8 mesecev težke ječe, v Gradcu pa po vojaškem sodišču na 4 mesece garnizijskega zapora. Td dni je sedel zopet na zatožni klopi pred kazenskim senatom ljubljanske deželne sodnije, ker je v raznih krajih kradel. Sodišče ga je obsodilo na 6 mesecev težke ječe.

Ukradeni črevlji. Ljubljansko deželno sodišče je obsodilo Ignacija Likarja iz Trziča na 1 mesec težke ječe, ker je ukradel Ivanu Blažiču par čevljev, vrednih 560 kron; Anton Mengušarja iz Trziča je pa obsodilo na 6 tednov težke ječe, ker je od Likarja ukradene črevlje kupil.

Valute dne 28. julija na zagrebški borzi: 1 dolar 70 K; 100 avstrijskih kron 41 K; 100 carskih rubljev 125 K; 1 napoleon 315 K; 100 nemških mark 179 K; 100 rumunskih lejev 195 K; 100 italijanskih lir 405 K; 100 češkoslovaških kron 151 K.

Ljubljanske novice.

Ij Arogantna Tržačanka. Tržačanka Ana Slabez, ki pravi, da biva redno v Göttingu, je bila predstavljena policijskemu ravnatelstvu, ker je prišla brez dokumentov iz Trsta v Jugoslavijo. Pri zaslišanju se je vedla proti uradniku tako zasmehljivo, arogantno in izzivalno, da ji je moral zagroziti z verigo na roko, ako se ne bo dostojno obnašala. Norčevala se je tudi iz Slovencev v Trstu, češ da so Lahji »Narodni dom« zažgali zato, ker da so Slovenci metali iz njega ročne granate. Zaradi nedostojnega vedenja napram službujočemu policijskemu uradniku je bila po naredbi celokupne vlade z dne 17. januarja 1919, št. 272, obsojena na tri dni policijskega zapora.

Ij Nepreviden kolesar. Trgovski sotrudnik Franc Živic je v Šelenburgovi ulici povozil s kolesom 72 letnega mestnega ubožca Viktorja Merlaka. Merlak je padel na tla in je bil ves krvav.

Ij Nasilnež. Zidar Ljudevit Drovot z Glinca, iz Čabra doma, je jezen na zidarskega polirja Martina Potrča. Brez vzroka je napadel Drovot Potrča na cesti, ga sunil s pestjo v zobe in mu prebil spodnjo čeljust. Na glavni cesti na Glincah je po osuval Potrčovo ženo.

Ij Glasbena Matica. Izlet pevskega zbora Glasbene Matice na Bled dne 1. avgusta se ne izvrši. (k)

Razne novice.

r Povratek ženskih redovnic na Francosko. Zadnje čase kličejo francoska mesta svoj čas pregnane redovnice, ne da bi čakala na preosnovno zadevnege zakona. Tako je n. pr. mesto Calais poklicalo sestre sv. Petra, ki so bile pred petnajstimi leti izgnane iz francoske dežele, ker se posvetne oskrbnice in strežnice niso obnesle.

r Poslednji trenutki slavnih mož. Slavni fiziolog Haller je umiral gledaje utripanje žile privodnice. »Prijatelji,« je dejal zdravniku, »zdaj moja žila več ne utriplje« — in čez par trenutkov je ugasnil. — Angleški pesnik Chancer je pisal na smrtni postelji svojo »Balado o Geoffreyu Chancerju, spenjeno na smrtni postelji v smrtnih težavah. — Fizik Newton je umiraje hotel še naviti uro in pogledati nanjo. — Ko je umiral slavni francoski kritik Bayle, je baš njegov tiskarščar poslal še po korekturo. Bayle je to čul, pokazal z roko, kjer je ležala korektura in zaprl oko. — Zadnje besede angleškega igralca Ouinsa njegovim prijateljem so bile: »Igral sem marsikatero tragiko sceno. O, da bi tudi že ta bila pri kraju!« — Pesnik Petrarka je umiral v svoji knjižnici, vtopljen v branje.

I. slovanski orlovski tabor v Mariboru.

Za Prekmurce in one iz ptujskega okraja vozi vlak iz Dol. Lendave v petek, 30. julija, ob 9. uri dopoldne in gre nazaj v nedeljo, 1. avgusta, ob 10. uri zvečer.

Vstopnice za gledališko predstavo, koncert in telovadbo so že skoro vse razprodane. Kar jih je še na razpolago, se dobe v upravnistvu »Straže«.

Jugoslovanski klub se udeleži korporativno mariborskega tabora.

Pevska vaja za mašo bo v soboto, dne 31. julija, točno ob pol dveh na vrtu zavoda šolskih sester v Samostanski ulici. Vse pevke in vsi pevci, ki so se prijavili, ali sicer žele sodelovati, naj pridejo k vaji točno!

Ustanovno zborovanje pevske zveze bo v soboto, 31. julija, ob pol petih na vrtu šolskih sester v Mariboru v Samostanski ulici. Pevski zbori! Pošljite zanesljivo svoje zastopnike k temu velevažnemu zborovanju! — Pevovodja.

Naročene vstopnice dobe naročniki v Mariboru v upravnistvu »Straže«, Koroška cesta 5, takoj po prihodu.

Orlovski konjenica nastopi pri slavnostnem sprevodu v Mariboru; posebno številno bo zastopana z lastnimi konji orlovski konjenica iz Sv. Križa pri Ljutomeru.

20.000 je doseglo število priglasih udeležencev brez Štajerske, ki se priklada v Mariboru.

Ženske, ki znajo vezati peče, prosimo, da se zglašajo v nedeljo, 1. avgusta, v Mariboru, in sicer na zbirališču narodnih noš, t. j. na Zrinjskem trgu.

SPLOŠNA NAVODILA.

Pisarna krajevnega odbora in odseka za prehrano v Mariboru je na Koroški cesti 1 (I. nadst.).

Odsel za prenočišča ima lastno pisarno v I. deški šoli (Slomškov trg).

Skupna prehrana stane s kruhom dnevno 25 K; plača se vnaprej za vse dni, za kar dobi vsak izkaznico.

Na Tezmem posluje o priliki tabora poštni urad s telefonsko govorilnico.

Pisma oddana v nabiralnikih na Tezmem, na glavni pošti in glavnem kolodvoru.

Orli-konjeniki in Orli-trobentači imajo vajo v soboto 31. julija 1920 na Tezmem.

Prenočišča v Mariboru:

1. Čehoslovaki, Francozi, Belgijci in Švicarji v vojaški realki.
2. Čehoslovakinje v zavodu šolskih sester (samostan).
3. Hrvatje v gimnaziji in učiteljsku, Hrvatice-dijakinje v zavodu šolskih sester, druge v deklški meščanski šoli (Miklošičeva cesta 1).
4. Dijaki v telovadnici deške meščanske šole (Krekova ulica), deklški šoli (Cankarjeva ulica), I. in II. nadst., deški mešč. (realki).
5. Orli v realki, III. deklški šoli (Zrinjski trg), I. deški šoli (Slomškov trg) in v šoli na Krčevini.
6. Orlice v IV. deški šoli (Samostanska ulica), v zavodu šolskih sester (novo poslopje).
7. Delavci v III. deški šoli (magdalensko predmestje).
8. Pevci »Ljubljane« v slavnostni dvorani učiteljske (Koroševa ulica).
9. Pevke »Ljubljane« v deški varovalnici (Strosmajerjeva ulica).
10. Učitelji v deklški šoli (Cankarjeva ulica).
11. Učiteljice v zavodu šolskih sester.
12. Godebe v otroškem vrtcu (Magdalensko predmestje).
13. Prekmurci v deklški šoli (Koroševa cesta) in v ljudski šoli v Poberžu.
14. Orli tekmovalci v gradu Bednavi na Tezmem.
15. »Ljudski oder« v vinarški šoli.
16. Pripravljalni odbor in sodniki v bivši častniški menzi.
17. Drugi udeleženci v učiteljsku, v šolah na Tezmem, v Studencih in v Melinghofu.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.